

262 臺灣水牛

1895 年,
1895 nî,

日本統治臺灣的第一冬,
Jít-pún thóng-tī Tâi-uân ê
tē-it tang,

黃土水來出世。
Ńg Thóo-tsuí lâi tshut-sì.

伊是耑領臺灣藝術發展的頭一人,
I sī tshuā-níá Tâi-uân gē-
sút huat-tián ê thâu tsit
lâng,

嘛是入選日本帝國藝術展覽的第一
个臺灣藝術家,
mā sī jíp-suán Jít-pún tè-
kok gē-sút tián-lám ê tē-
it ê Tâi-uân gē-sút-ka,

閣較是日本東京美術學校第一个臺
灣學生。
koh-khah sī Jít-pún Tang-
kiann bí-sút hák-hâu tē-it
ê Tâi-uân hák-sing.

伊三十六歲過身,
I sann-tsáp-lák huè kuè-
sìn,

因為是雕刻家,
in-uī sī tiaú-khik-ka,

作品較少,
tsok-phín khah tsió,

推廣的困難度較懸,
thui-kóng ê khùn-lân-tōo
khah kuân,

逐家對伊較生份,
tāk-ke tuì i khah senn-
hūn,

嘛無偌濟人知影伊對臺灣這片土地
有啥物影響。

mā bô guā-tsē lâng tsai-
iánn i tuì Tâi-uân tsit
phinn thóo-tē ū siánn-mih
íng-hióng.

就按呢,
Tsiū-án-ne,

無人講就毋知寶惜,
bô lâng kóng tō m̄ tsai pó-
sioh,

致使伊的作品沓沓仔流失去。
tì-sú i ê tsok-phín tàuh-
tàuh-á liū-sit --khì.

黃土水自細漢對雕刻就真煞心，
Ńg Thóo-tsuí tsū sè-hàn
tuì tiau-khik tō tsin
sannh-sim,

老爸是修理人力車的木工。
lāu-pē sī siu-lí jîn-lik-
tshia ê bák-kang.

伊出世生長的艋舺大稻埕，
I tshut-sì sing-tióng ê
Báng-kah kah Tuā-tiū-
tiānn,

沿路有真濟佛具店、手工藝品店。
iân-lōo ū tsin tsē Pūt-khū
tiàm, tshiú-kang gē-phín
tiàm.

師傅佇店內雕刻，
Sai-hū tī tiàm-lāi tiau-
khik,

伊定定看甲行袂開跤。
i tiānn-tiānn khuànn kah
kiānn-bē-khui-kha.

公學校利用祖師廟、媽祖宮上課，
Kong-hák-hāu lī-iōng Tsóo-
su-biō, Má-tsóo-king
siōng-khò,

予伊欣賞著廟寺內底的建築、神像。
hōo i him-sióng tióh biō-
sī lāi-té ê kiàn-tiòk,
sîn-siōng.

生活就是伊美學的肥底。
Sing-uáh tō sī i bí-hák ê
puī-té.

認真觀察了後，
Jîn-tsin kuan-tshat liáu-
āu,

家己就那想那學。
ka-kī tō ná siūnn ná òh.

1915 年自國語學校師範部出業，
1915 nî tsū kok-gí hák-hāu
su-huān-pōo tshut-giáp,

佇公學校教冊半冬較加，
tī kong-hák-hāu kà-tsheh
puānn tang khah ke,

就受著臺灣總督府民政長官的保薦，
tō siū-tiòh Tâi-uân tsóng-
tok-hú bîn-tsing tióng-
kuann ê pó-tsiàn,

進入日本東京美術學校雕刻科，
tsin-jíp Jit-pún Tang-
kiann bí-sút hák-hāu tiau-
khik-kho,

七年期間攏是天拄光就對學寮行去
學校。
tshit nî kī-kan lóng sī
thinn tú kng tō uì hák-
liáu kiānn khi hák-hāu.

孤孤單單、綿綿纖纖行佇藝術上坎
坷的路途。

Koo-koo-tuann-tuann, mī-
mī-tsinn-tsinn kiānn tī
gē-sút siōng khám-khiat ê
lōo-tōo.

有心拍石石成穿，
Ū sim phah tsiòh tsiòh
tsiānn tshng,

1920 年開始，
1920 nī khai-sí,

連繼四屆攏有作品入選彼時亞洲上
蓋注重的帝國藝術展覽。
liân-suà sì kài lóng ū
tsok-phín jíp-suán hit sī
A-tsiu siōng-kài tsù-tiōng
ê tè-kok gē-sút tián-lám.

伊拍拚的成果，
I phah-piànn ê sīng-kó,

予臺灣的藝術家受著鼓勵。
hōo Tâi-uân ê gē-sút-ka
siū-tiòh kóo-lē.

伊親像是一座燈塔，
I tshin-tshiūnn sī tsit
tsō ting-thah,

為拄起步的臺灣藝術炤路。
uī tú khí-pōo ê Tâi-uân
gē-sút tshiō lōo.

對雕刻的認真、綿爛，
Tuì tiauh-khik ê jīn-tsin,
mī-nuā,

嘛予伊成做一个怪人、戇人。
mā hōo i tsiānn-tsò tsit ê
kuài-lâng, gōng-lâng.

逐工千刀、萬刀一直刻，
Ták kang tshian to, bān to
it-tit khik,

攏無歇睏。
lóng bô hioh-khùn.

幾若個月，
Kuí-nā kò guéh,

甚至是幾若年才有法度完成一件作
品。
sīm-tsì sī kuí-nā nī tsiah
ū huat-tōo uân-sīng tsit
kiānn tsok-phín.

上驚一下無張持，
Siōng kiann tsit-ē bô-
tiunn-tī,

所有的心血就烏有去。
sóo-ū ê sim-hiat tō oo-iú
--khì.

在生的一分一秒攏毋敢虛華享受，
Tsāi-senn ê tsit hun tsit
bió lóng m̄ kánn hi-hua
hiáng-siū,

伊欲用一生一世來走揣藝術的真性命。

i beh īng it-sing-it-sè
lâi tsáu-tshuē gē-sút ê
tsin senn-miā.

伊講：「出世佇臺灣，
I kóng: “Tshut-sì tī Tâi-
uân,

愛這片土地是天生自然的。」
ài tsit phinn thóo-tē sī
thian-sing tsū-jiân --ê.”

臺灣是伊創作的源泉，
Tâi-uân sī i tshòng-tsok ê
guân-tsuân,

臺灣是伊靈魂的靠岸，
Tâi-uân sī i lîng-hûn ê
khò-huân,

伊的作品展現出臺灣的景緻。
i ê tsok-phín tián-hiân-
tshut Tâi-uân ê kîng-tì.

親像「南國」內底五隻活跳跳的水牛，
Tshin-tshiūnn “Lâm-kok”
lâi-té gōo tsiah uáh-
thiàu-thiàu ê tsuí-gû,

三个古錐的牽牛囡仔，
sann ê kóo-tsui ê khan gū
gín-á,

芭蕉葉共透中晝咬人的日頭閘咧，
pa-tsio-hiòh kā thàu-
tiong-tàu kā --lâng ê jít-
thâu tsáh --leh,

表現出故鄉農村的性命力。
piáu-hiân-tshut kòo-hiong
lông-tshun ê senn-miā-lîk.

咱若用心看臺灣，
Lán nā iōng-sim khuànn
Tâi-uân,

過去拋荒的所在，
kuè-khì pha-hng ê sóo-
tsāi,

有一代一代祖先血汗的粒積。
ū tsit tāi tsit tāi tsóo-
sian hueh-kuānn ê liáp-
tsik.

比論拖犁起行的黃土水，
Pí-lūn thua-lê khí-kiānn ê
Ng Thóo-tsuí,

伊共臺灣藝術的第一粒種子掖落塗，
i kā Tâi-uân gē-sút ê tē-
it liáp tsíng-tsí iā lōh
thōo,

咱就用響亮的嘆仔聲對伊表達上懸
的敬意，
lán tō īng hiáng-liāng ê
phók-á siann tuì i piáu-
tát siōng kuān ê kîng-ì,

感謝伊對這塊土地偉大的貢獻。
kám-siā i tuì tsit tè
thóo-tē uí-tāi ê kòng-
hiàn.